

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

Ko so dekličiči hiteli po sani, v tem je mršavi kum čmernega duha stopil iz krčme. Krčmarica mu nikakor ni hotela ničesar več dati na brado; moral je odločiti se, da bode čakal, da pride kak dober človek in pogostí ga; ali, kakor nalašč, vsi znanci so ostali domá; ker so bili pošteni kristijani, uživali so „kutjo“ med svojimi domačimi ljudmi. Ko je kum premišljal pokazeno pravijo in kameneno srce Židkino, ki je prodajala vodko, zabrel je do vreč, ustavil se in čudil. „Dejte, koliki vreči je nekedo ostavil na poti!“ — opomnil je in zvedavo ozrl se na vse strani — „morebiti je tudi svinjina v njih. Posrečilo se je nekemu, da je nakoledoval toliko vsakojake jestvine! Kako veliki vreči ste to! Stavim, da ste polni kolačev iz ajdove moke, da, tudi belega kruha; a da so sami hlebi v obeh vrečah, za vsak hleb Židka dáde osmino vodke. Treba je odvleči obe vreči, da bi ne opazil ju kedo“.

Hotel je vrečo, to s Čubom in djakom, zadeti na pleča, ali preveril se je, da je pretežka. „Ne, sam ne morem odnesti je“ — zagodrnjal je — „saj, kakor nalašč, ide tkalec Šapovalenko. Dobri večer, Ostap!“

„Dobri večer!“ — odzdravil je tkalec in ustavil se.

„Kam ideš?“

„Idem, kamor me nogi nesete“.

„Pomozi mi, prijatelj, da odneseva ti vreči! Nekdo je koledoval in sredi ulice ostavil ji. Notrine bodeva imela vsak pol“.

„Ali vreči? — kaj je v njiju, ali so beli hlebci ali kolači?“

„Da, menim, da je vsakega nekaj“.

Takój sta iz plota izpuknila dva kolca, ná-nja položila vrečo — in odnesla jo na ramenih.

„Kam jo odneseva? — ali v krčmo?“ — povprašal je tkalec na poti.

„Tudi jaz sem mislil, da v krčmo, ali dej, ta preteta Židka bi ne verovala, sodila bi, da sva jo ukradla nekje. Rajša jo odnesiva na moj dom. Nihče naju ne bode motil: moje žene ni domá“.

„Ali je res ni domá?“ — povprašal je varni tkalec.

„Hvala Bogu, nisem še popolnem brezi uma“ — opomnil je kum — „hudir naj bi me pozobal, da otidem tija, kjer je soproga! Gotovo se bode z drugimi ženami vred potepala do belega dné“.

„Kedo je?!“ — vskliknila je kumova žena, ko je bila začula šum v veži, povod mu je bil prihod dveh prijateljev, ki sta donesla vrečo, in odprla je duri soproga.

Kum je zdrznil se.

„Gledi jo!“ — spregovoril je tkalec in povsíl roci.

Kumova soproga je bila takov biser, kakoršnih je malo na belem sveti. Kakor njé moža, tudi njé skoro nikoli ni bilo domá, po celi dan je plazila se okrog kum in bogatih staruh, hvalila jih je in dobro živela po njih hišah — in z možem prepirala se le po jutrih, zato, ker je le zjutraj videla ga zdaj pa zdaj. Niju koča je bila dvakrat stara tako, kakor občinskega pisara šaravare, streha je sem ter tam bila brezi slame. Plota so bili vidni le še ostanki, ker nihče, ki je otišel z dóma, palice na pse ni vzel sè seboj, zató ne, ker je znal, da pojde mimo kumovega plota in kolec izdere iz njegovega pletiva. Peč po tri dni časi ni bila zakurjena.

Česar je néžna soproga izprosila dobrih ljudi, vse je možu skrila, kolikor je bilo moči, na varen kraj — in često mu je samolastno pobrala miloščino, kedar ni mogel zapiti je v krčmi. Kum, ne gledé na svojo vsakdanjo hladnokrvnost, ni hotel vdajati se jej, skoro vselej je sè svetilnicama pred očmi odšel z dóma, žena pa je stokala in potepala se staruham tožit svojega moža lenobo in koliko udarcev je strpela zopet.

Lehko človek misli, kako sta bila tkalec in kum zadovoljna s takim nenadnim snitkom. Ko sta bila odložila vrečo, pokrila sta jo vsak sè svojim telom in z rokavi svojih sukenj; ali uže je bilo prepozno: kumova soproga je, dasi je slabo videla sè svojimi starimi očmi, vendar opazila vrečo. „Dejta, lepo je to!“ — opomnila je z glasom, v katerem je bila očita jastrebja radost — „lepo je to, ker sta toliko nakoledovala! Tako zmirom delajo pridni ljudje; ali ne, meni se zdi, da sta to ukradla nekde. Pokažite mi précej, čujta, takoj razvežita vrečo!“

„Hudir ti jo pokaži, a ne mi dva!“ — zarežal je kum.

„Kaj ti je do najine vreče?!“ — zagodrnjal je tkalec — „nakoledovala sva to mi dva, a ne ti.“

„Ne, moraš pokazati mi jo, neugodni pijak!“ — kriknila je žena, visokega kuma s pestjo sunila pod brado in silila k vreči.

Pa tkalec in kum sta srčno zavetovala vrečo, zavalila sta jo nazad in stopila pred njo. Predno sta utegnili izmodriti se, uže je soproga v vežo prihitela s krevljo v rokah. Udarila je z njo moža po rokah, tkalca po hrbtu — in uže je stala poleg vreče.

„Zakaj sva jej dovolila to?!“ — zagodrnjal je tkalec in razbodril se.

„Kaj sva jej dovolila?! — zakaj si se vdal jej?! — opomnil je kum hladnokrvno.

„Vajina krevlja je gotovo železna!“ — dejal je po kratkem molčanji tkalec in popraskal se po hrbtu. „Moja soproga je lani na semnji kupila krevljo, pa ne . . . ni težka . . .“

V tem je vesela soproga pokleknila na tla, razvezala vrečo in pogledala vánjo.

Ali nje stare oči, ki so tako dobro videle vrečo, okanile so jo o tej priliki. „Da te plentaj, tū leží cel mrjasec!“ — vskriknila je in vsled same radosti tlesnila z rokama.

„Mrjasec, čuj, cel mrjasec!“ — drznil je tkalec kuma, a vsemu si ti povod!“

„Kaj naj učinim?“ — vprašal je kum in zgenil z ramenoma.

„Kaj? — zakaj se mudiva? — vzemiva jej vrečo! nu, pomozi mi!“

(Dalje prih.)

Naši dopisi.

Prem 3. avg. (V prospeh koristne sadjereje. Javna zahvala. — Konec) Kako se sadne peške sploh, sosebno pa še iz moštne preševine nabirajo in shranjujejo, povedal bil sem med lanskimi velikimi počitnicami v „Nocah“, česar tukaj ne ponavljam več.

Tako pribrane sadne peške (in sploh sadno seme) naj se pred vsem v zadostovalni meri posejejo na šolskem vrtu v zato nalašč pripravljene gredice; ako ga pa čez to še kaj ostane, razdeli naj se med bolj odrasle šolske dečke, kateri ga po načinu in zgledu učiteljevemu (kot se je na šolskem vrtu to zgodilo) doma v pripravne gredice, v primerno zemljo posejejo in posadí. Vse, kar se bode pozneje na šolskem vrtu gledé sadjereje v večji meri praktično izvrševalo, bodo bolj

razumni dečki v manjši meri tudi sami doma poskušali in izvrševali. Ko se pa enkrat prvi lastni poskusi dobro obnesó, pridobljen je človek za koristno stvar, ker „iz malega raste veliko“. Na noge toraj blagi gg. sobratje mile domovine za povzdigo prekornostne sadjereje med velikimi počitnicami z nabiranjem semena sadnega drevja, iz katerega nam enkrat velikansk spomin brezbrojnega plodonosnega sadnega drevja po celi domovini izraste! Bog dal obilno vneme za prekornostno reč!

Za 10 gold. a. v. v mojem zadnjem dopisu omenjenih, katere bila je sl. c. kr. kmetijska družba kranjska tukajšnji šolski mladini za marljivo pokončevanje škodljivih mrčesov kot nagrad priznala in nakazala, prejelo se je 2. t. m. od slavnega društva „Narodne šole“ celi zveženj šolskega blaga.

Vse to ravno navedeno šolsko blago bi kos po kosu sproti po štacunah nakupovano stalo nič manj, nego celih 31 gold. 22 kr. a. v., kateri znesek v prihodnjem šolskem letu tukajšnje šolske mladine revnim starišem za druge nujne domače potrebe prihranjen ostane.

Prijetna in sveta dolžnost mi je, se s tem tukaj v svojem imenu, v imenu tukajšnje šolske mladine in v imenu cele uboge šolske občine naše, slavnemu društvu „Narodne šole“ za tako obilno število skoraj na pol zastonj podarjenega šolskega blaga preiskreno javno zahvaliti se. Bog povrni to veliko blago, milo dejanje sl. društvu „Narodne šole“ brezbroja kratov, ter mu nakloni brezštevilih radodarnih in zvestih podporiteljev!

M. Rant.

Iz Ljubljane. — Volitve v koroški deželni zbor so vesela dogodba za ves slovenski, celó slovanski svet. — Stari boritelj Andrej Einspieler dobil je za deželni zbor še tri somišljenike, dva slovenska narodnjaka, gg. dr. Abuja in Franc Muri-ja, pa konservativca Rudolfa Pongraca. Ako bode vsaj še škof Funder spoznal in storil svojo dolžnost, tedaj bode pri odločnem in zmirnem postopanju mogla petvorica braniti in širiti v deželi načela enakopravnosti tudi za dolga leta zatiran narod slovenski na Koroškem. — Ta volilna zmaga na Koroškem nam je dokaz, da zavest med tamošnjimi našimi brati bolj in bolj raste in to nam je poročstvo, da se koroški Slovenci ne bodo utopili v velikem nemškem morji. Radostni tedaj zabiležimo sijajne zmage zadnjih dni in iz srca kličemo koroškim sosedom: Slava koroškim Slovencem, slava tudi pravičnim jim konservativnim Nemcem!

— (Goriške „Soče“ št. 32) se nas povodom notranjske volitve za deželni zbor kranjski tako milosrčno spominja, da bi si šteli v malomarnost, ako bi pozabili za to prijaznost izreči ji posebno zahvalo. — Zagotovimo pa „Sočo“ v tem slučaju, da nam izrekoma še ne do gnane kandidature za Notranjsko ne dela ravno sivih las. — Pri nas in sploh Slovenci zgubili smo žalibog prerano našega Toman, Costa in Bleiweisa in gotovo jih pri vsaki priliki zeló težko pogrešamo. Vse drugo pa je pri notranjski volitvi, ker mirno lahko zagotovljamo pisalca Sočinega, da je za blagor našega naroda prav vse eno, ali se njen protežé v našem zboru ali zunaj njega guga v domišljiji, da je samo on edini pravi slovenski narodnjak, akoravno je bil svoj čas ravno v vedni vojski s priznanimi našimi voditelji, s Tomanom, Costom in Bleiweisom. — Mi nismo čisto pozabljivi, pa tudi ne pozabimo goriških dogodeb, zato bi se nam primerneje zdelo, ako bi se „Sočin“ pisatelj malo potrudil s svojega visocega prestola in tam bliže tudi nekoliko ometel naprašene pajčevine.

— (Gospod deželni predsednik baron Winkler) podá se, kakor čujemo, prihodnji teden v službenih zadevah na Dunaj.

— (Deželne sodnije svetovalec) pri okrožni sodniji novomeški gosp. G. Brunner prejel je povodom svojega upokojenja naslov svetovalca višje deželne sodnije.

— (Zadnji mesečni živinski somenj ljubljanski) bil je primeroma prav slabo obiskan, deloma imajo naši gospodarji opraviti z mlatvijo, deloma jih pa zadržuje tudi previsoka tržna plača. — Zdi se nam, da bode ljubljanskim živinskim sejmom na veliko škodo, ako se obdrži neprimerno visoka plača za primeroma malo vreden tržni prostor. Naj čujejo mestni naši očetje, da Ljubljana ne bode škode trpela!

— (O notranjski volitvi) vršijo se priprave živahno. Gosp. dr. Zarnik hoče opravičavati svoj izstop iz deželnega zbora Vélikega Šmarna dan v Postojini, kakor danes beremo, spremi ga tje gosp. dr. Vošnjak. Na prošnjo mnogobrojnih volilcev in pa izvršilnega odbora kluba narodnih deželnih poslancev pa skliče gospod državni poslanec Adolf Obreza vse Notranjske volilne možé, tedaj ravno one, kateri imajo kot zdaj zbrani zaupniki vsega okraja voliti poslanca, da si izberejo kandidata. — Tudi o članku „Slovana“ v št. 32., katerega so označile zadnje „Novice“, imamo omeniti izjave, proglašene v šte. 137. „Lj. Lista“, v kateri najveljavniši narodnjaki notranjski iz Planine, Rakeka, Blok, z Loža, Starega trga in okolice, z Unc, Cerknice, Logatca, Rovt, Hotederšice, Senožeč in Hrenovice med drugim izrekajo: „Mi podpisani Notranjci tu javno izjavimo, da oni „Slovanov“ članek z gnjevom obsojamo“. Podpisi tiskani v „Lj. Listu“ napolnijo skoraj tretjino strani.

— (O Bleiweisovi „besedi“), katero je priredila minulo nedeljo cerkniška čitalnica, čujemo, da je bila sijajna v vsakem oziru, obširnejšega poročila še pričakujemo. Želeti pa bi bilo, da bi vsaka slovenska čitalnica vsaj po enkrat na leto priredila veselico na korist Bleiweisovega spominka, ker to je poleg spominka Vodnikovega najnujnejši naš narodni dolg.

— (V zadevah gledališkega vlaka v zlato Prago.) Oziraje se na prvo naše naznanilo podajamo v naslednjem natančnejši program potovanja:

Dne 1. septembra ob šestih zjutraj odpelje se posebni vlak iz Ljubljane. Vstavil se bode na vseh gorenjskih in koroških postajah, na katerih bode vstopilo kaj udeležencev, sicer pa le na glavnih postajah.

Na Dunaj prišel bode po polnoči. — Tri ure kasneje odpelje se posebni vlak s kolodvora avstrijsko-ogerske državno-železnične družbe in prispe v Brno okolo devete ure zjutraj. Po zaužitem skupnem zajutruku v prostorih „Besednega doma“ podajo se udeleženci ogledat si zgodovinsko znameniti Spielberg in nekatere druge znamenitosti mesta. Ob dveh popoldne bode skupen obed in potem izlet v bližnjo okolico Brna; zvečer ob osmih pa glasbeno-pevska zabava na lepem vrtu „Besednega doma“. Prenočevalo se bode, da se udeleženci preveč ne utrudijo od neprestane hoje in vožnje, ta dan, t. j. 2. septembra, v Brnu, kjer se bodo onim, ki bi to želeli, preskrbela brezplačna stanovanja.

Dne 3. septembra ob šestih odpelje se vlak iz Brna in dospe v Prago okolo dveh popoldne. Po prvem pozdravu na kolodvoru podajo se udeleženci vlaka v svoja stanovanja in se začno zbirati okolo šeste ure zvečer na „Zofijskem otoku“, kjer bode svirala vojaška godba.

Ob sedmih udeležé se prve predstave v gledališči. Pela se bode opera „Dimitrij“. Po predstavi zberó se k skupni večerji v prostorih „Meščanske Besede“.

Dne 4. septembra zjutraj od osme do devete ure zberó se udeleženci v veliki, sijajno upravljeni kavarni „Slaviji“ poleg narodnega gledališča in odidejo od tod po zaužitem zajutruku gledat si znamenitosti kraljevega

grada na Hradčanih. Popoludne bode skupen izlet na Letno (Belvedere) in v deželni park „Stromovko“. Zvečer slavnostna predstava ene originalne česke drame. Po predstavi zopet skupna večerja v „Meščanski Besedi“.

Dne 5. septembra zjutraj med osmo in deveto uro zberó se udeleženci pred kavarno v mestnem parku. Od tod gredó si ogledat česki muzej, staromestno „radnico“ (mestno hišo) in nekatere druge znamenitosti mesta. Popoludne bode skupen izlet s parnikom v Podol ali v Chuchle. Zvečer slavnostna predstava izvirne opere „Prodaná nevěsta“ in po predstavi poslednja skupna večerja v „Meščanski Besedi“.

S tem bode končan oficijelni program. Dne 6. septembra začnó se vračati udeleženci, ki imajo potem še osem dni časa, da si ogledajo Dunaj. Oni, ki bi 6. septembra ostali še v Pragi, pa naredé po dogovoru skupen izlet na Karlöv Týn ali v Trojo.

Kakor je iz tega programa razvidno, priložnost je vsakemu za neznamenit denar ogledati si natančno Brno, Prago in Dunaj.

Nadejamo se tedaj, da bode vsakdo, komur količkaj dopušča čas, udeležil se izleta h krvnim bratom našim v plodovito Moravo in slavno Česko ter tako z udeležbo svojo povečal pobratimsko slavnost v „zlati materi Pragi“.

Cena za vožnjo ostaja enaka za vse udeležence, naj vstopijo v Ljubljani ali na kakih drugih postaji državne železnice. Udeležencem iz Štajarske nad Pragskim bode najprilicneje, ako vstopijo v Beljaku.

Stanovanja v Brnu in Pragi bodo se onim, ki bi to želeli, preskrbela brezplačno; prosimo toraj, naj se v tem oziru izrazijo pri pošiljatvi denarja za vožnjo.

Ker je potreba 300 udeležencev, da more oditi posebni vlak, prosimo, da se oni, ki se ga udeležiti želé, vsekakor uže do 15. avgusta oglasijo in pošljejo denar za vožnjo blagajnici banke „Slavije“ v Ljubljani ali pa podpisaneemu prvosedniku odbora.

Ko bi se ne oglasilo zadostno število udeležencev, bode se poslani denar vrnil brezplačno.

V Ljubljani dne 25. julija 1884.

V imenu odbora:

Ivan Murnik,
predsednik.

Anton Trstenjak,
tajnik.

— (*Dramatično društvo*) praznuje 16. dne t. m. v sijajno razsvitljenem deželnem gledališču obletnico pohoda Nj. Veličanstva cesarja povodom 600letnice in v proslavo rojstnega dne viteškega našega vladarja s slovensko predstavo igre „Cvrček“, v kateri nastopi bivša slovenska igralka, zdaj član narodnega srbskega kazališča v Belemgradu, gospodična Gust. Nigrin. Ne dvomimo, da napolnijo lojalni Slovenci in prijatelji slovenskih predstav ta večer do malega vse gledališke prostore.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Za cesarjev rojstni dan delajo se velike priprave, izrekoma ljudska veselica v „Praterju“ ima biti velikanska. — Dne 8. t. m. pred 5. uro zjutraj bil je obešen anarhist *Stellmacher*, roparski morilec Eisertove družine in policijskih služabnikov. Umril je, kakor je živel brezveren; duhovnega odpravil je z nesramnimi psovkami; na očitjanje zagovornika svojega, da on, ki je jokal pri govorjenji o lastnih otrocih, je mogel pobiti Eisertove otroke, pritrdil je pa vendar, da

takemu človeku je boljše umreti. — To je edino še človeku podobno spoznanje pri sicer čisto spridenem nečloveku.

Štajarska. — Kolikor se zdaj čuje, izvoljeni so volilni možje slovensko-štajarskih volilnih okrajev tako, da je zmaga slovenskih kandidatov za deželni zbor zagotovljena. — Bog daj, da bode tudi končna zmaga naša in sijajna.

Predarelsko. — Dne 11. t. m. otvorjen je bil predarelski deželni zbor po liberalnem deželnem glavarju. Glavarjev namestnik je *Rhomberg* izmed zborove večine. Najstareji poslanec dr. *Oelz* je pri volitvi propadel, in govori se, da se mu hoče umakniti izvoljen *Thurnherr*.

Iz Prage. — Vlak hrvatskih gledališnih gostov bil je povsod sijajno sprejet in v Pragi gostoljubno spremljan po mestu in v okolici. — „Narodni Listi“ napadali so zopet državnega poslanca *Matuša*, kateri je s proglašenim svojim predlogom, zadevajočim poduk vsacega otroka v lastnem maternem jeziku, dokazal, da je bilo vse očitjanje „N. L.“ s trte zvito.

Hrvatska. — Deželni zbor hrvatski sklican je na 23. dan t. m.

Laška. — V provincijah *Massa-Carara*, *Genova* in *Turinu*, kjer se je bila uže kolera pokazala, zbolelo je zopet 8 oseb za kolero, katerih sta 2 umrla; umrli ste pa tudi izmed pred zbolelih dve osebi.

Srbska. — Slovesno otvorjenje železnice *Beligrad-Niš* vršilo se bode dne 3. septembra, splošnemu prometu izročila se bode železnica deset dni kasneje.

Francoska. — Kongres v *Versailu* (združena zbornica poslancev in senat) sprejel je spremembo ustave, katere član 2. prepoveduje predlagati spremembo republikanskega vladanja in pa izključi prince onih rodbin, ki so vladale Francosko od izvolitve za predsednika republike z 602 zoper 165 glasovi. — Kolera bolj in bolj pojenjava. — Francoska tonkinska armada zasedla je kos kitajskega ozemlja, med drugim tudi otok *Formosa* blizu iztoka plave reke *Čusan*, in to hoče posedati, dokler Kitajska ne plača vse vojne odškodnine.

Angleška pripravlja odposlati proti *Hartumu* vojsko 10.000 mož, da oprostí generala *Gordona* in odžene krivega proroka.

Iz Carigrada. — Briganti spustili so vjetega in odpeljanega sina laškega konsula za dano jim odkupnino 4000 turških funtov; zahtevali so 7000 funtov, pa so odjenjali vsled posredovanja katoliških duhovniških oblastnij. — Prav prijazno mora biti doli na Turškem!

XXXV. izkaz doneskov

za spominek dr. J. vitez *Bleiweis-Trsteniškega*.

Prenesek ostanka iz XXXIV. izkaza 1751 gld. 79 kr.

Več narodnjakov v Kočevji po prečastitem gosp. Ivanu Komljanecu 10 „ — „

Skupaj 1761 gld. 79 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 9. avgusta 1884.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 31 kr. — banaške 8 gold. 21 kr. — turšice 5 gold. 60 kr. — soršice 6 gold. 60 kr. — rži 4 gold. 55 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 6 gold. 18 kr. — ajde 5 gold. 69 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 2 gold. 32 kr. 100 kilogramov.